

A.1

α. $1 \rightarrow \alpha, 2 \rightarrow \beta, 3 \rightarrow \beta$

β. παρ' ἧν $\rightarrow$ ὁδόν

ὑπέρ ὧν $\rightarrow$ παραφράγματα

B.1

Το ρήμα «ἀπεικάζω» σημαίνει απομιμούμαι, απεικονίζω παρουσιάζω μέσα από μια παραβολή/σύγκριση. Η χρήση του συγκεκριμένου ρήματος στην αρχή της αφήγησης, που είναι γνωστή ως ο «πλατωνικός μύθος του σπηλαίου», σηματοδοτεί την έναρξη ενός λόγου αλληγορικού. Μια αλληγορία συνεπάγεται πως όσα λέγονται έχουν και ένα άλλο επίπεδο σημασιών, πως οι λέξεις, οι έννοιες και οι περιγραφές έχουν πέρα από την κυριολεκτική τους και μια συμβολική σημασία. Ο Πλάτωνας χρησιμοποιεί την αλληγορία είτε για να κάνει πιο κατανοητές δύσκολες φιλοσοφικές έννοιες είτε για να στηρίξει απόψεις δεν μπορούν να αποδειχτούν με τη διαλεκτική είτε για να προσελκύει το ενδιαφέρον και την προσοχή των αναγνωστών. Επομένως η αξία της είναι διδακτική και όχι αποδεικτική. Πρόκειται για έναν αναλογικό συλλογισμό, με τον οποίο ο φιλόσοφος εξηγεί πώς βλέπει τον κόσμο και όχι πώς αιτιολογεί την κατάσταση του κόσμου.

Η αλληγορία του σπηλαίου, όπως αναπτύσσεται στην αρχή του έβδομου βιβλίου της Πολιτείας, αναφέρεται στην επίδραση που ασκεί η παιδεία στην ανθρώπινη φύση, στην υποχρέωση που έχει ο ορθώς πεπαιδευμένος να φωτίσει τους συνανθρώπους του αλλά και γενικότερα στην αντίθετη ανάμεσα στον κόσμο που συλλαμβάνουμε με τις αισθήσεις μας και στον κόσμο της νόησης. Με την προτροπή που εκφράζει το ρήμα απείκασαν» ο Σωκράτης μας εισάγει στην μεταφορά του σπηλαίου, όπου παριστάνεται ο κόσμος με σπηλιά και οι άνθρωποι με δεσμώτες.

Με τη φράση «παιδείας τε πέρι και ἀπαιδευσίας» ορίζεται μια πρώτη θεματική για τον μύθο του σπηλαίου: ο Πλάτων θα μιλήσει αλληγορικά περί παιδείας (και έλλειψη παιδείας). Στην Πολιτεία γενικότερα η αναφορά στην παιδεία γίνεται πάντα σε σύνδεση με την ηθική διαπαιδαγώγηση των πολιτών {γιατί η καλή εκπαίδευση και η ανατροφή, αν διατηρείται, γεννά καλές φύσεις και πάλι οι χρηστές αυτές φύσεις, όταν λάβουν μία τέτοια ανατροφή, θα γίνουν ακόμη καλύτερες από τις προηγούμενες}. Στον μύθο του σπηλαίου, ειδικότερα, η αναφορά στην παιδεία έχει και γνωσιολογικό περιεχόμενο: πώς μπορεί ο άνθρωπος να γνωρίσει την αλήθεια, και μάλιστα το αληθινό υπαρκτό.

Στην πλατωνική αλληγορία το σπήλαιο αποτελεί το σύμβολο του κόσμου των αισθήσεων. Είναι ένας κόσμος πλάνης, ψεύτικος, τον οποίο θεωρούμε αληθινό επειδή δείχνουμε υπερβολική εμπιστοσύνη στις αισθήσεις. Αποτελεί σύμβολο της πολιτικής κοινωνίας, στην οποία δεν κυβερνούν οι πεπαιδευμένοι, αλλά και οι απαίδευτοι και καιροσκόποι δημαγωγοί, που μοναδικό στόχο έχουν να ικανοποιήσουν τις προσωπικές τους φιλοδοξίες (ιδέ γάρ άνθρωπους ... σπήλαιον)

Οι αλυσοδεμένοι δεσμώτες συμβολίζουν τους απαίδευτους ανθρώπους, που ζουν μέσα στο σκοτάδι της αμάθειας της πλάνης και της πνευματικής αφάνειας και θεωρούν πως ό,τι βλέπουν και ακούν είναι η πραγματικότητα. Στον κόσμο τους κυριαρχεί το πνευματικό σκοτάδι, η ηθική και ψυχική αποτελμάτωση. Η απαιδευσία τους έχει δημιουργήσει ισχυρά δεσμά, που τους καθηλώνουν σε μια ψεύτικη αντίληψη των πραγμάτων, καθιστώντας τους ανίκανους να ξεπεράσουν το ψέμα ήδη την απάτη, που θεωρούν ως πραγματικότητα. Δέσμιοι από στερεότυπα, ιδεοληψίες και δογματισμοί, ζουν σε μία πραγματικότητα που έχει πλαστεί από τους ίδιους λόγω οκνηρίας και βολικότητας είτε από τους άλλους για να τους εκμεταλλεύονται. Η αντίληψή τους για την πραγματικότητα μπορεί να αποδοθεί με τον όρο «αφελής εμπειρισμός» και τη γνωστική τους κατάσταση με το κατώτερο επίπεδο, την «εικασία» (έν ταύτη έκ παιδων... μόνον ὄρᾱν)

B.2

Ομοιότητες	Διαφορές
Εγκλωβισμός των ανθρώπων	Πλάτωνας: οι αισθήσεις παραπλανούν Όργουελ: οι αισθήσεις αποτελούν πηγή αλήθειας
ψευδής πραγματικότητα	Πλάτωνας: ο αισθητός κόσμος είναι ψεύτικος, Όργουελ: ο υλικός κόσμος αντιμετωπίζεται ως αληθινός
πολίτες που αγνοούν	Οι δεσμώτες του Πλάτωνα είναι παθητικοί, ενώ ο Γουίστον επιχειρεί να ελευθερωθεί

B.3

- 1→ οισοφάγο
- 2→ φόρος
- 3→ φορέματα
- 4→ φέρσιμο
- 5→ φερέφωνο

B.4

- 1→ Λάθος
- 2→ Λάθος
- 3→ Σωστό
- α→ Σωστό
- 5→ Λάθος

Γ.1

Επίσης, (ο Πρόδικος είπε) ότι συχνά (η Κακία) παρατηρεί τον εαυτό της και ότι εξετάζει ακόμη εάν κάποιος άλλος την κοιτάζει, και ότι πολλές φορές «ρίχνει ματιές» ακόμη και στη σκιά της. Όταν (Μόλις), λοιπόν, έφτασαν πιο κοντά στον Ηρακλή, (είπε ο Πρόδικος) ότι η μία που αναφέρθηκε προηγουμένως προχωρούσε/βάδιζε με τον ίδιο τρόπο, ενώ η άλλη ήθελε πρώτα /πρώτη να τρέξει στον Ηρακλή και να (του) πει: Σε βλέπω, Ηρακλή, να απορείς (σε σχέση με) ποιον δρόμο (ποια κατεύθυνση) να ακολουθήσεις στη ζωή σου. Εάν, λοιπόν, με κάνεις φίλη (σου), θα σε οδηγήσω στον πιο ευχάριστο και (στον πιο) εύκολο δρόμο, και θα γευθείς καθετί από τα ευχάριστα (και δε θα μείνεις χωρίς γεύση κανενός από τα ευχάριστα), ενώ δε θα δοκιμάσεις στη ζωή σου δυσάρεστα (ενώ, καθώς ζεις, δε θα έχεις εμπειρίες δυσάρεστων πραγμάτων)

Γ.2

Η αρετή περιγράφεται από τον Πρόδικο ως ευπρεπής στην εμφάνιση και εκ φύσεως ευγενική, όπως ταιριάζει σε ελεύθερο άνθρωπο, έχοντας για στολίδια στο σώμα την καθαρότητα, στα μάτια της τη ντροπαλοσύνη, στη μορφή τη σεμνότητα (τη σωφροσύνη) και φορούσε φόρεμα λευκό. Από την άλλη, η Κακία περιγράφεται ως καλοθρεμμένη, με χυμώδη σωματότυπο και μαλθακή, καλλωπισμένη έτσι, που να φαίνεται στο χρώμα πιο λευκή και κόκκινη από ό,τι πραγματικά ήταν, στη μορφή να φαίνεται πιο στητή από το φυσικό της·

επίσης είχε τα μάτια της ολάνοιχτα και φορούσε φόρεμα τέτοια που μέσα από αυτό να αναδεικνύεται η νεανική της ομορφιά.

Γ.3

α. γυναῖκας → γυναικός
φύσει → φύσεως
σῶμα → σώματος
καθαρότητι → καθαρότητος

β. φάνηθι, μειζόνων, ὀψομένη, ἐπεσκόπει, ἀγάγωμεν, οὐδεμιᾶ

Γ.4

α. ἰδεῖν: ἀπαρέμφατο αναφοράς στο εὐπρεπῆ
τῆς φύσεως : γενική συγκριτική (β' ὅρος σύγκρισης) στο ὀρθότερον
τῷ Ἡρακλεῖ : ἀντικείμενο στο προσδραμεῖν
ἀποροῦντα: κατηγορηματική μετοχή στο Ὀρῶ (ως κατηγορηματικός προσδιορισμός στο σε)
φίλην: κατηγορούμενο στο ἐμέ
τῶν χαλεπῶν: γενική ἀντικειμενική → ἄπειρος

β. «εἴ τις ἄλλος αὐτήν θεᾷται»: πλάγια ερωτηματική, ολικῆς ἀγνοίας μονομελῆς, ἐκφέρεται με οριστική (θεᾷται) γιατί δηλώνει το πραγματικό και λειτουργεῖ ως ἀντικείμενο στο ἐπισκοπεῖν.

Επιμέλεια απαντήσεων: Γιάννης Βιολάκης και Φιλιώ Μπραουδάκη,
φιλόλογοι